

שרותי אשפוז

מס' 65/87

ירושלים, ט' באב תשמ"ז
4 באוגוסט 1987

ת"ק מס' 4/1/14

אל: מנהלי בתי החולים הכלליים (מח' נשים ויולדות)
(מכונים גנטיים)

הנדון: נוהלי בדיקת חלבון עוברי בדם אישה בהריון

המנהל הכללי של משרד הבריאות אימץ חוות דעת של ועדת מומחים בראשותו של פרופ' ג. כך אשר המליצה על בדיקת חלבון עוברי בדם לנשים בהריון כבדיקת סינון נוספת לאיתור הריונות בסיכון לעוברים עם מומים.

מהות הבדיקה:

קביעת ערכי חלבון עוברי בדם אשה בהריון הינה בדיקת סינון (SCREENING) לאיתור הריונות בסיכון מוגבר לעוברים עם המומים הבאים:

1. ערכי חלבון עוברי מוגברים מצביעים בעיקר על אפשרות של מומים פתוחים בתעלה העצבית (OPEN NEURAL TUBE DEFECTS: ANENCEPHALY, OPEN SPINA-BIFIDA).
 2. ערכי חלבון עוברי נמוכים מצביעים על הריון בסיכון מוגבר לעובר עם תסמונת DOWN מעבר לסיכון הנובע מגילה של האשה. סיכון מוגבר זה מתוקן למשקלה של האשה.
- יש לזכור שהבדיקה איננה אבחנתית ובשיטת המעבדה כיום קיימים עדיין שליליים כוזבים (FALSE NEGATIVE) ושליליים חיוביים (FALSE POSITIVES) כך ממצאים תקינים של חלבון עוברי אינם שוללים מומים מסוג כלשהו בעובר.
- ממצאים בלתי תקינים של חלבון עוברי הן גבוהים והן נמוכים מהנורמה מחייבים המשך בירור על ידי בדיקת אולטרה סאונד מפורטת ואיבחון טרום לידתי על ידי בדיקת מי שפיר לפי הממצא.
- בדיקת החלבון העוברי לאיתור מומים מולדים איננה בדיקה ודומדת בפני עצמה אלא חייבת להתבצע במערכת משולבת מעבדתית ואבחנתית. כאשר המעבדה מסוגלת לנרטי החלבון העוברי בשבועות ההריון השונים והמערכת האבחנתית מסוגלת לפרש את תוצאות המעבדה לעקוב אחר ההריונות תוך החלטה וביצוע של ההתערבויות הנחוצות בכל מקרה לגופו. המערכת מחייבת מילוי מדויק של שאלון הקליטה לגבי גיל ההריון ואפשרות קיומם של בעיות תורשתיות שונות.

אי לכך מוגבלת הבדיקה למכונים גנטיים בלבד שבהם קיימת המערכה המשולבת.

במשך שנת הפעלה הראשונה בתאום עם שרותי בריאות הציבור תשקל האפשרות של פתיחת מרכזי אזוריים ללקיחת דגימות הדם.

אישור בצוע הבדיקה

לא תבוצע בדיקת חלבון עוברי בדם נשים בהריון לאתור הריונות בסכון בכל מעבדה מכון או מחלקה אלא במעבדה במכון גנטי שאושרה לכך.

כרגע אושר ביצוע הבדיקה בשלושה מהמכונים הגנטיים, שמות המכונים ומועדי פניה ראה להלן.

על מכונים נוטפים שירצו להצטרף לפנות לשרותי אשפוז, התוכנית למניעת מומים מולדים, בקשתם תועבר לבדיקה ויוצא אישור מתאים.

זכאות לבדיקת מי שפיר כתוצאה מהבדיקה

1. ערכים גבוהים - לאחר בירור מתאים בבדיקת אולטרה סאונד תהיה האישה זכאית לבדיקת מי שפיר.

2. ערכים נמוכים - לפי המלצת הועדה כל אישה בת 32 ומעלה בזמן מועד הלידה שימצאו בדמה ערכי חלבון עוברי מתחת ל- 0.5 M.O.M תהיה זכאית לבדיקת מי שפיר.

אישה שגילה יהיה מתחת ל-32 שנה במועד הלידה וימצא בדמה ערך מתחת ל-0.5 M.O.M יחולו עליה כל כללי בדיקת מי שפיר למי שאינה זכאית.

מועד ביצוע הבדיקה בין השבועות ה-20-16 להריון האשה

ערכי החלבון העוברי בשבועות הריון מוקדמים או מאוחרים יותר אינם משמעותיים. מתן תשובות

1. תשובה תקינה תשלח לאשה בדואר.

2. תשובה בלתי תקינה: זימון האשה מיד להמשך בירור, עד כמה שניתן טלפונית.

חובת דיווח

כל המוסדות המבצעים דיווחו ליחידה למניעת מומים מולדים בשרותי אישפוז אותם לשלושה חודשים על היקף הפעילות.

הדיווח יכלול מספר הבדיקות שבוצעו ופירוט שמי של הממצאים הלא תקינים והפעולות שבוצעו לגבי כל מקרה.

מחיר הבדיקה

הבדיקה הינה בתשלום ע"י הנבדקת.

התשלום עבור הבדיקה כולל גם את המקרים בהם יש צורך לחזור על בדיקת המעבדה. המחיר יגבה לפי מחירון משרד הבריאות והוא מורכב מביקור במרפאה, טמל בדיקה 967 ובדיקת מעבדה טמל בדיקה 215. המחיר יעודכן תקופתית בהתאם לעידכון מחירון משרד הבריאות. המחיר נכון להיום 37 ש"ח. ההכנסות ישמשו למימון ההוצאות להפעלת התוכנית.

כתובות פניה

1. חיפה - מכון גנטי בי"ח רוטשילד
מרפאות חוץ נשים כל יום ו' שעות 8-11
2. תל-אביב - מכון גנטי בי"ח איכילוב.
בית שטראוס בלפור 14, ת"א
כל יום ב' שעות 8-11.
3. ירושלים - המהלקה לגנטיקה בי"ח "הדסה" עין-כרם.
תחנת אם וילד, רח' התומר 4, בית הכרם
כל יום ה' שעות 8-11.

כל אישה בהריון בין השבועות ה-20-16 יכולה לפנות לאחת הכתובות במועד המצוין ללא קביעת תור מראש.

בכבוד רב,

ד"ר מ. מ. משיח
ראש שרות אשפוז

העתק: שרת הבריאות
המנהל הכללי
יו"ר קופ"ח הכללית
ראש שרותי בריאות הציבור
מנהל אגף המעבדות

עא/יצ/1340